

| Obsah

ÚVOD 7

1. PREHLAD HISTORICKÉHO VÝVOJA STAROSTLIVOSTI O OPUSTENÉ A ŤAŽKO VYCHOVÁVATEĽNÉ DETI A MLÁDEŽ NA SLOVENSKU 15

- 1.1 Starostlivosť o opustené a ťažko vychovávateľné deti a mládež do roku 1945 15
- 1.2 Starostlivosť o opustené a ťažko vychovávateľné deti a mládež na Slovensku po oslobodení Československej republiky Sovietskou armádou 17
 - 1.2.1 Rodina a výchova detí v socialistickej spoločnosti 17
 - 1.2.2 Účel ústavnej a ochranej výchovy 19
- 1.3 Vývoj sociálno-právnej ochrany detí a mládeže, ktoré nie sú v starostlivosti svojich rodičov, po roku 1945 až do roku 1970 21
- 1.4 Pedagogicko-organizačné a vykonávacie predpisy (legislatívne úpravy), ich charakteristika od roku 1945 26
- 1.5 Charakteristika organizačných smerníc pre detské domovy, osobitné výchovné a diagnostické ústavy vydaných v roku 1972 37
- 1.6 Sieť výchovných zariadení pre deti a mládež vychovávané mimo vlastnej rodiny 39
 - 1.6.1 Sieť a kapacity detských domovov a osobitných výchovných zariadení k 31. októbru 1984 50

2. KONCEPCIA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA DETÍ A MLADISTVÝCH VYCHOVÁVANÝCH MIMO VLASTNEJ RODINY V NIEKTORÝCH SOCIALISTICKÝCH KRAJINÁCH V ROKOCH 1970 AŽ 1980 79

- 2.1 Maďarská ľudová republika 80
 - 2.1.1 Modernizácia výchovnej starostlivosti a siete zariadení 81
 - 2.1.2 Základné požiadavky realizácie modernizácie siete výchovných zariadení 83
 - 2.1.3 Pedagogická spolupráca medzi zariadeniami 84
- 2.2 Poľská ľudová republika 85
 - 2.2.1 Charakteristika základného pedagogického dokumentu v PLR 88
 - 2.2.2 Výchova delikventnej mládeže v zariadeniach Ministerstva spravodlivosti 94
- 2.3 Nemecká demokratická republika 96
 - 2.3.1 Charakteristika Poriadku pre domovy 96

ZÁVERY 105

3. ŠTRUKTÚRA DETÍ V DETSKÝCH VÝCHOVNÝCH ZARIADENIACH PODĽA ICH PEDAGOGICKÝCH, SOCIOLOGICKÝCH A PSYCHOLOGICKÝCH CHARAKTERISTÍK 108

- 3.1.1 Úlohy prieskumu 108
- 3.1.2 Metódy a organizácia výskumu 114

VÝSLEDKY PRIESKUMU 116

- 3.2 Charakteristika skúmanej vzorky 116
 - 3.2.1 Zloženie vzorky podľa sociálno-právneho opatrenia 116
 - 3.2.2 Regionálne rozloženie súboru 121
 - 3.2.3 Štruktúra súborov podľa pohlavia a podielu cigánskych detí 123
 - 3.2.4 Štruktúra súboru podľa veku detí 129
 - 3.3 Charakteristika rodín, v ktorých žili skúmané deti 132
 - 3.3.1 Štruktúra rodín 133
 - 3.3.1 a) Intaktnosť rodín 134
 - 3.3.1 b) Zabezpečenie celkovej rodičovskej starostlivosti a výchovy dieťaťa pred umiestením do výchovného zariadenia 138
 - 3.3.1 c) Skutočný stav rodiny v čase rozhodnutia súdu o ústavnej starostlivosti 138
 - 3.3.2 Počet detí v rodinách 140
 - 3.3.3 Štruktúra súborov podľa poradia narodenia detí 144
 - 3.3.4 Príbuzenské vzťahy v rodinách 145
 - 3.4 Charakteristika rodín z hľadiska sociálnej a ekonomickej situácie 147
 - 3.4.1 Zamestnanie rodičov a typ rodiny podľa tohto hľadiska 147
 - 3.4.2 Zdravotný stav rodičov 152
 - 3.4.3 Morálne defekty v rodine 154
 - 3.5 Charakteristika inštitucionálnej výchovy 156
 - 3.5.1 Dĺžka pobytu detí vo výchovných zariadeniach 156
 - 3.5.2 Vzťah detí k školskej práci 162
 - 3.6 Osobnostná charakteristika detí 172
 - 3.6.1 Úroveň rozumových schopností 172
 - 3.6.2 Prehľad o prekonaných chorobách 179
 - 3.6.3 Neurotické, psychopatické a iné nálezy v čase prijatia detí do detských výchovných zariadení 184
 - 3.7 Poruchy v sociálnych vzťahoch 188
 - 3.7.1 Frekvencia a kombinácia porúch správania 192
 - 3.7.2 Frekvencia záškoláctva a kombinácia s inými poruchami správania 195
 - 3.7.3 Úteky 201
 - 3.7.4 Túlavosť 204
 - 3.7.5 Konflikty a agresívne činy 204
 - 3.7.6 Krádeže a fajčenie 208
 - 3.7.7 Závažné poruchy sociálnych vzťahov 214
 - Delikvencia a protispoločenská činnosť v rokoch 1967 až 1971 219
- ## 4. ZHRNUTIE 223
- Všeobecná charakteristika skúmanej vzorky 226
 - Charakteristika rodinného prostredia detí pred ich umiestením do výchovných zariadení 227
 - Charakteristika inštitucionálnej výchovy 228
 - Charakteristika osobnosti detí 229
 - Poruchy v sociálnych vzťahoch 230
- ## ZÁVER 232
- Školy a školské zariadenia v systéme spoločenskej prevencie 242

1. Škola ako základný článok v systéme prevencie 242

2. Detské domovy a osobitné výchovné zariadenia v systéme prevencie 249

ZOZNAM DETSKÝCH DOMOVOV V SSR K 31. 10. 1984 253

ZOZNAM OSOBITNÝCH VÝCHOVNÝCH ZARIADENÍ A DIAGNOSTICKÝCH
ÚSTAVOV V SSR K 31. 10. 1984 256

POUŽITÁ LITERATÚRA 260